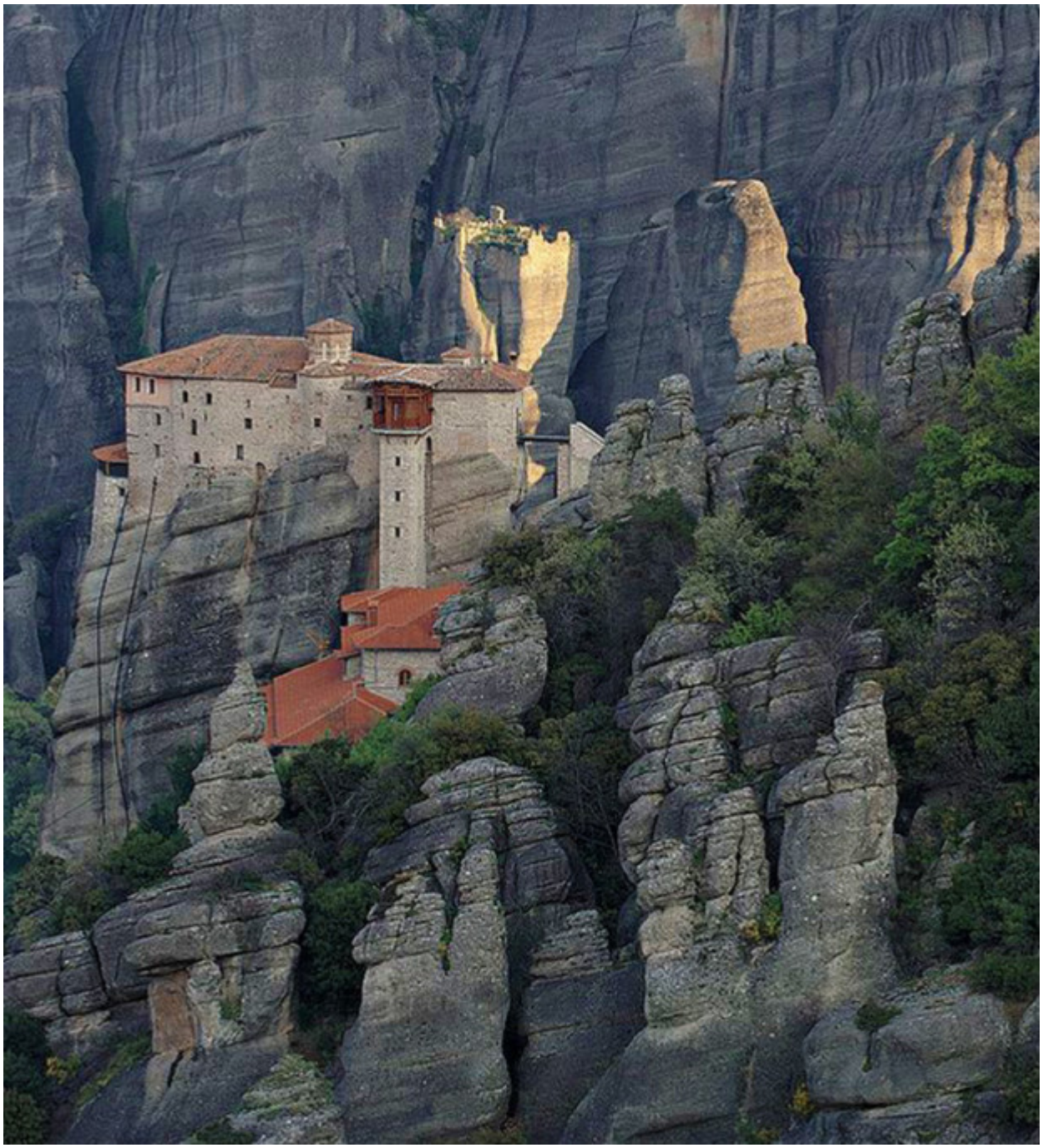
8 Ιουλίου 2014

Ερειπωμένα ναι, ξεχασμένα όχι!Μία αναφορά στις Μετεωρίτικες μονές των Αγίων Αποστόλων

/ Γενικά Θέματα

Του Γρηγόρη Γ. Καλύβα

Τις μέρες αυτές που η Εκκλησία ενθυμείται και σεμνύνεται τους Πρωτοκορυφαίους Αποστόλους Πέτρο και Παύλο αλλά και όλους τους Αποστόλους, είναι μια ευκαιρία να αναφερθούμε στα ερειπωμένα μοναστήρια και στα μονύδρια της Ισάγγελης Μετεωρίτικης Πολιτείας που αναφέρονται στη μνήμη των Αγίων Αποστόλων.

Στην αναφορά μας αυτή παίρνουμε την άδεια και την ευλογία της Αγιοστεφανίτισσας Μοναχής Θεοτέκνης, συγγραφέως του σημαντικότατου πονήματος «Ιερά ασκητήρια – το πέτρινο δάσος, τόμος α'», να χρησιμοποιήσουμε την αναφορά της κάνοντας ένα νοερό ταξίδι στα ερειπωμένα, αλλά όχι και ξεχασμένα, μοναστήρια που αναφέρονται στους Αγίους Αποστόλους.

Και το κάνουμε αυτό ακριβώς γιατί πιστεύουμε πως οφείλουμε, ως κοινωνία που ζούμε υπό την σκιά των ιερών αυτών βράχων αλλά και υπό την σκέπη των Οσίων Μετεωριτών Πατέρων, να μαθαίνουμε και κυρίως να μελετούμε την ιστορική, πνευματική και αρχιτεκτονική κληρονομιά των Αγίων Μετεώρων.

Είναι ένα χρέος που έχουμε σ' αυτό που αντιπροσωπεύουν τα Μετέωρα στο χθες, στο σήμερα και στο επέκεινα, αλλά και χρέος απέναντι στην μεγάλη κληροδοσία που μας παρέδωσαν τα έργα των χειρών και του πνεύματος μεγάλων πνευματικών αναστημάτων που περπάτησαν ανά τους αιώνες στα αγιασμένα αυτά χώματα, την οποία ασφαλώς οφείλουμε να παραδώσουμε στους μεταγενέστερους από εμάς, καθαρή και ακηλίδωτη.

Ιερά Μονή Αγίων Αποστόλων (Αϊά)

«Βορειοδυτικά της Καλαμπάκας υψώνεται ένας πανύψηλος και πελώριος βράχος, λίαν δυσπρόσιτος, καλούμενος επιτοπίως Αγιά (Αϊά). Η ψηλότερη κορυφή του έχει ύψος 630 μέτρα.

Ο Φώτης Κοτοπούλης γράφει «Η ψηλότερη κορυφή του βράχου της Αϊάς από μεν το κέντρο της Καλαμπάκας φτάνει τα οκτακόσια και πλέον μέτρα, από δε τα ριζά του τα εξακόσια μέτρα και από το βορεινό μέρος προς το Καστράκι και από τα ριζά του τα τριακόσια μέτρα. Ως γνωστό ο ναός, ο τιμώμενος επ΄ ονόματι των Αγίων αποστόλων Πέτρου και Παύλου, ήτο κτισμένος σε μια σπηλιά που βρίσκεται στα νοτιοδυτικά και στη βάσι της υψηλότερης κορυφής αυτού, όπου εκτείνεται οροπέδιο, το οποίο καταλαμβάνει χώρο δέκα με δώδεκα στρέμματα».

Από τις φωτογραφίες που υπάρχουν, έργο και καρπός του ηγουμένου της Ιεράς Μονής Αγίας Τριάδος Αρχιμανδρίτη Δομετίου, δικρίνεται ότι ο σπηλαιώδης ναϊσκος ήταν προφανώς στον β’ όροφο, προυπάρχοντος κτιρίου, του οποίου οι πέτρες είναι εριμμένες σήμερα κάτω. Οι τοιχογραφίες αρχίζουν σε ύψος 2 ή 2,5 μέτρων και σώζονται εκατέρωθεν των δύο πλευρών της σπηλιάς. Υπάρχουν επίσης επί του βράχου χαμηλότερα, πελεκημένα σκαλιά για την ανάβαση και δύο στέρνες...

Σύμφωνα με τα τεχνοτροπικά στοιχεία των προαναφερόμενων τοιχογραφιών η

μονή των Αγίων Αποστόλων ήταν ιδρυμένη πιθανώς τον 13^{ο} με 14^{ο} αιώνα. Στην αναφερθείσα πολλές φορές χαλκογραφία σημειώνει στον εν λόγω βράχο «Αγιοι Απόστολοι». Μια πληροφορία για την μονή των Αγίων Αποστόλων μας διασώζει, επίσης, ο Φώτης Κωτοπούλης για την περίοδο της γερμανικής κατοχής. Αυτός ο βράχος που τόσο δονήθηκε από τις υμνολογίες της Βυζαντινής μουσικής και αγιάστηκε από ασκητές, «επέπρωτο επί κατοχής, κατά το έτος 1943, να καταπατηθούν τα ιερά και άγια χώματά του από τους Καυκάσιους στρατιώτες, οι οποίοι είχαν φυλάκιο στο Αδράχτι. Απερίσκεπτα, όμως, (ίσως) κάποιος Καστρακινός να υπέδειξε το ανέβασμα, όπου εκεί πανω έστησαν σημαία με τον αγκυλωτό σταυρό».

Οι Άγιοι Απόστολοι σήμερα είναι μετόχι της Ιεράς Μονής Ρουσάνου.

Ιερά Μονή Προσκυνήσεως της Αλύσεως του Αποστόλου Πέτρου

«Ο Άλυσος είναι ένας γιγάντιος Βράχος που βρίσκεται βόρεια της Καλαμπάκας, νοτιοδυτικά της Αγίας Τριάδος και χωρίζει βορειοδυτικά με ένα φαράγγι βάθους 110 μέτρων από τον βράχο του Αγίου Μοδέστου (κοινώς Μόδι).

Εδώ βρίσκονταν κτισμένη η Ιερά Μονή Προσκυνήσεως της Αλύσεως του Αποστόλου Πέτρου, την οποία εορτάζει η Εκκλησία μας στις 16 Ιανουαρίου. Σήμερα καλείται από τους εγχώριους «Άλτσος» και διακρίνονται ελάχιστα ερείπια.

Παλιότερη μνεία. Αρχές 17^{ου} αιώνα, η Άλυσος ανήκει ως κελλίο στο Μεγάλο Μετέωρο. Στο γνωστό κατάστιχο δια την αποκοπή των κελλιωτών το μονύδριο αναφέρεται δέκατο τρίτο στην σειρά με τον τίτλο «Η Άλυσος». Στην χαλκογραφία

του 1782, ο Παρθένιος ζωγράφισε επί του βράχου την μονή της Αλύσεως του Αποστόλου Πέτρου με αρκετά κτίσματα, ναό, κελλιά και σκάλα.

Ο Leon Heuzey στα 1858 αναφέρει την Άλυσο μεταξύ άλλων ένδεκα μετεωρίτικων μονυδρίων, περί των οποίων έλαβε γνώση από την εντόπια παράδοση. Για το μονύδριο της Άλυσσου αναφέρεται και ο αρχιμ. Πορφύριος Ουσπένσκυ ..».

Αλήθεια, όλα αυτά τα ενδιαφέροντα για την ιστορία της Μετεωρίτικης μοναστικής πολιτείας, τα γνωρίζουμε;

Στόχος αυτών των παρεμβάσεων είναι να τα γνωρίσουμε !!!

Του Γρηγόρη Γ. Καλύβα

Πηγές:meteoritikoiantilaloi -proskynitis.blogspot.gr- hristospanagia3.blogspot.gr